

الله أكبر
الله أكبر

روندها و مباحث نوین در طراحی و فناوری آموزشی

ویراست دوم

ویراستاران:

رابرت ریزر (دانشگاه ایالتی فلوریدا)
جان وی. دمپسی (دانشگاه آلابامای جنوبی)

مترجمان:

محمد رضا وحدانی اسدی
(دانشجوی دکتری تکنولوژی آموزشی)
دکتر حسین اسکندری
(استادیار دانشگاه بجنورد)
دکتر داریوش نوروزی
(دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی)

انتشارات آوای نور
تهران - ۱۳۹۶

سرشناسه	: ریسر، رابرت ا.، ۱۹۴۷ - م. Reiser, Robert A.
عنوان و نام پدیدآور	: روندها و مباحث نوین در طراحی و فناوری آموزشی/تالیف رابرت ریزر، جان وی. دمپسی؛ ترجمه محمدرضا وحدانی اسدی، حسین اسکندری، داریوش نوروزی.
مشخصات نشر	: تهران : آوای نور، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۵۶۰ ص.؛ مصور، جدول، نمودار .
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۰۳۱-۶
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی
	Trends and issues in instructional design and technology, 2nd ed, 2007.
موضوع	: نظام‌های آموزشی -- طرح و برنامه‌ریزی / تکنولوژی آموزشی
شناسه افزوده	: دمپسی، جان وی. Dempsey, John V
شناسه افزوده	: وحدانی اسدی، محمدرضا، ۱۳۵۸ - مترجم / اسکندری، حسین، ۱۳۵۶ - مترجم
شناسه افزوده	: نوروزی، داریوش، ۱۳۲۳ - مترجم
۵۵، ننده، کنگه	: ۱۳۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰

روندها و مباحث نوین در طراحی و فناوری آموزشی

ویراستاران: رابرت ریزر جان وی. دمپسی

مترجمان: محمدرضا وحدانی اسدی- حسین اسکندری- داریوش نوروزی

ناشر: انتشارات آوای نور

صفحه آرا: منیر السادات حسینی

چاپ دوم ۱۳۹۶

تیراژ: ۱۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۰۳۱-۶

تهران: خیابان انقلاب- خیابان ۱۲ فروردین- خیابان وحید نظری- پلاک ۹۹

تلفن: ۶ - ۶۶۹۶۷۳۵۵ / نامبر: ۶۶۴۸۰۸۸۲

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

قیمت ۴۲۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

پیش گفتار	۸
مقدمه	۱۲

بخش ۱ تعریف حوزه

فصل ۱ حوزه‌های که در آن قرار دارید را چه می‌نامید؟ تعریف و نامگذاری حوزه	۱۷
رابرت ای. ریزر	
فصل ۲ طراحی آموزشی چیست؟	۳۱
کنت ال. گوستافسون و رابرت ام. برنچ	
فصل ۳ تاریخچه طراحی و فناوری آموزشی	۴۳
رابرت ریزر	

بخش ۲ نظریه‌ها و الگوهای یادگیری و آموزش

فصل ۴ مبانی روان‌شناختی طراحی آموزشی	۷۷
مارسی پی. دریسکول	
فصل ۵ سازنده‌گرایی و طراحی آموزشی: شکوفایی علوم یادگیری و طراحی پژوهشی	۹۳
دیوید جانسن، دن کرنوسکا و گلو یوناس	
فصل ۶ معرفت‌شناسی و طراحی محیط‌های یادگیری	۱۰۹
مایکل جی. هانافین و جنت آر. هیل	
فصل ۷ اصول پایه آموزش: یک ترکیب	۱۲۵
ام. دیوید مریل	
فصل ۸ الگوهای جایگزین طراحی آموزشی: رویکرد کل‌گرا و یادگیری پیچیده	۱۴۵
ژرون جی. جی. ون مرینبور	
فصل ۹ انگیزش و عملکرد	۱۶۵
جان ام. کلر	

بخش ۳ ارزشیابی، اجرا و مدیریت پروژه‌ها و برنامه‌های آموزشی

- فصل ۱۰ ارزشیابی در طراحی آموزشی: تأثیر مدل چهار مرحله‌ای کیرکپاتریک ۱۸۷
والتر دیک و آر. بورک جانسون
- فصل ۱۱ گزینش، انتشار، اجرا و نهادینه‌سازی نوآوری‌های آموزشی ۲۰۵
دنیل دبلیو. ساری و دونالد پی. الی
- فصل ۱۲ مدیریت پروژه‌های آموزشی: مدیریت پروژه‌های در جا و از راه دور ۲۱۹
براندا سی. لیتچفیلد

بخش ۴ فناوری عملکرد انسانی

- فصل ۱۳ توسعه و ارزشیابی نظام‌های بهبود عملکرد انسانی ۲۴۱
هارولد دی. استولویچ
- فصل ۱۴ سیستم‌های الکترونیک حامی عملکرد: چشم اندازها و دیدگاه‌ها ۲۶۵
جان مککی و والتر دبلیو. واگر
- فصل ۱۵ مدیریت دانش و یادگیری: انسجام کامل ۲۸۳
مارک جی. روزنبرگ
- فصل ۱۶ یادگیری غیررسمی ۳۰۳
الیسون روزت و باب هافمن

بخش ۵ موضوعات و گرایش‌ها در موقعیت‌های گوناگون

- فصل ۱۷ طراحی آموزشی در تجارت و صنعت ۳۱۷
ریتا سی. ریچی، گری آر. موریسون و مارگوریت فوکسون
- فصل ۱۸ فرصت‌های طراحی آموزشی در آموزش نظامی و محیط‌های مهارت‌آموزی ۳۳۹
ماری اف. جفری، سوزان کیو. هافمن، آرتور بی. جفری
- فصل ۱۹ عملکرد، آموزش و فناوری در آموزش نحوه حفظ سلامت ۳۶۱
کراگ لوکاتیس
- فصل ۲۰ تغییر در آموزش عمومی: مسائل و فرایندهای آن ۳۸۵
چارلز ام. رایگلوث و فرانسیس ام. دوفی

بخش ۶ پیدا کردن کاری مرتبط با طراحی و فناوری آموزشی و موفقیت در آن

فصل ۲۱ شایستگی‌های مورد نیاز برای کارهای موجود در حوزه طراحی و فناوری آموزشی ۴۱۱
گیل وی. دیودسون - شیورز و کارن ال. راسموس

بخش ۷ جهت گیری‌های جدید در طراحی و فناوری آموزشی

- فصل ۲۲ یادگیری توزیع شده و حوزه طراحی آموزشی ۴۳۹
جان وی. دمپسی و ریچارد ان. ون اک
- فصل ۲۳ استفاده مجدد و طراحی قابلیت استفاده مجدد ۴۶۵
رابی رابسون
- فصل ۲۴ استفاده منطقی از رسانه‌های پر بار ۴۸۳
رود کالوین کلارک و ریچارد ای مایر
- فصل ۲۵ ظهور فناوران آموزشی: آینده نزدیک ۵۰۵
جان دبلیو. جاکوبس و جان وی. دمپسی
- فصل ۲۶ آینده طراحی آموزشی (موافق / مخالف) ۵۲۷
ام. دیوید مریل و برنت ویلسون

پیشگفتار

این کتاب بر آن است برای خوانندگانش تصویری روشن از حوزه طراحی و فناوری آموزشی^۱ (IDT) فراهم آورد. کتب درسی حوزه فناوری آموزشی اغلب بر مهارتهای مورد نیاز طراحان و فناوران آموزشی تمرکز دارند. با این حال، ما معتقدیم متخصصان این حوزه باید به توانمندیهای بیش از مهارتهای عملکردی صرف مجهز باشند. آنها باید بتوانند به صورت شفاف ماهیت حوزه خود را تشریح کنند، از تاریخچه و وضعیت فعلی آن مطلع باشند و روندها و مباحثی که بر آن تأثیر گذاشته است یا احتمالاً در آینده تأثیر خواهد گذاشت، را توصیف کنند. هدف کتاب حاضر این است که برای دستیابی به این اهداف به خوانندگان کمک کند.

نقاط قوت این کتاب

همانطور که در حین مطالعه این کتاب خواهید دید، متن آن به نحوی نوشته شده است که علاقه خواننده را جلب کرده و حفظ نماید. همان طور که در ادامه مشاهده خواهید کرد در اول هر فصل چکیده‌ای ارائه شده که درک آن برای دانشجویان بسیار راحت است. ما به عنوان ویراستاران این کتاب از مولفین خواستیم فصلها را آنگونه بنویسند که اطلاعات موجود در آن برای دانشجویان دوره کارشناسی و افراد تازه وارد به این حوزه قابل درک باشد. ما نیز هر فصل را با این دیدگاه مورد بازبینی قرار دادیم.

این کتاب **آخرین گرایشهای حوزه** شامل مدیریت دانش، علوم یادگیری، آموزش مبتنی بر شبکه^۲ و مواد یادگیری با قابلیت استفاده مجدد^۳ را در خود جای داده است. علاوه بر آن، فصلهای پوشش‌دهنده این گرایشها و سایر گرایشها توسط **چهره‌های پیشگام** آنها به نگارش درآمده‌اند. این کتاب نه تنها به بررسی گرایشهای اخیر این حوزه می‌پردازد بلکه **مبانی تاریخی و روان‌شناختی** آن را نیز به طور شفاف مورد بررسی قرار می‌دهد. این کتاب با بررسی گذشته، حال و آینده این حوزه آن را به نحو بسیار شایسته‌ای مورد بازبینی قرار می‌دهد. بسیاری از دانشجویانی که ویرایش قبلی این کتاب را در اواخر دوران تحصیل خود خوانده بودند، اعتراف داشتند که قبل از آن درک روشنی از این حوزه نداشتند.

^۱. Instructional design and technology

^۲. web based instruction

^۳. reusable learning object

در این کتاب فصلی (فصل ۵) وجود دارد که در آن **فعالیت‌های مختلف متخصصان طراحی و فناوری آموزشی در موقعیت‌های گوناگون** بررسی شده است. دانشجویان با مطالعه آن متوجه خواهند شد که اغلب فعالیت‌های طراحی و فناوری آموزشی از یک موقعیت به موقعیت دیگر تغییر می‌کند. مطالعه موفقیت‌ها (و شکست‌های) این حوزه در هر یک از این موقعیت‌ها احتمالاً دانشجویان را برخواهد انگیزت تا بر روی یک یا چند مورد از آنها کار کنند.

این کتاب برای **پیدا کردن کار و کسب موفقیت** در آن رهنمودهای عملی ارائه کرده است. اگرچه موقعیت‌های بسیاری برای دانش‌آموختگان جدید طراحی و فناوری آموزشی وجود دارد، بسیاری از دانشجویان درباره پیدا کردن یک موقعیت شغلی مناسب اطلاعات اندکی دارند. در بخش ۶ فصلی وجود دارد که توصیه‌های بسیار مفید و متنوعی به دانشجویان این حوزه ارائه می‌دهد که عبارت‌اند از، نحوه تهیه سوابق کاری، برقراری تماس با سازمانها، آماده شدن برای مصاحبه، توسعه شبکه‌ای حرفه‌ای از حامیان و در نهایت چگونه می‌توانند در کارهایشان موفق شوند.

ویژگیهای آموزشی

این کتاب با ویژگیهای متنوعی که دارد به گونه‌ای طراحی شده است که به خوانندگان کمک می‌کند تا ماهیت حوزه، روندها و مباحثی که بر آن تأثیر گذاشته‌اند را به خوبی بشناسند. در آغاز هر بخش چکیده‌ای وجود دارد که آن بخش را **به طور کلی از نظر می‌گذراند** و توجه خواننده را به موضوعاتی که در آن بخش مورد بررسی قرار گرفته جلب می‌کند و به او چگونگی ارتباط میان فصول مختلف را نشان می‌دهد. مقدمه هر فصل نکات کلیدی آن فصل را روشن ساخته و چگونگی ارتباط میان این فصل با سایر فصل‌ها و/یا مضمون بخش را نشان می‌دهد. به علاوه برای ابتدای هر فصل تعدادی پرسش طراحی شده است که می‌تواند سبب تسهیل در یادگیری آن فصل گردد. به اعتقاد ما این پرسشها یکی از مؤثرترین ابزارهای آموزشی است که در رشته خود به کار گرفته‌ایم.

برای هر فصل دو نوع پرسش تهیه شده است. **پرسشهای دانشی و مفهومی** ابتدای هر فصل اغلب دانشجویان را به شناسایی اندیشه‌های کلیدی وادار می‌کند. این کار باعث می‌شود درک خود را از آن اندیشه‌ها به نمایش گذاشته و ارائه نمایند. در مقابل، بسیاری از پرسشهای کاربردی که در انتهای هر فصل ارائه شده است خوانندگان را تشویق می‌کند تا به فراسوی اطلاعات ارائه شده گام بردارند و از سایر منابع مانند اینترنت، مواد چاپی، دیگر یادگیرندگان و متخصصان این حوزه استفاده کنند تا پاسخ یا راه‌حلی برای پرسشها یا مشکلات پیدا کنند.

ما از پرسش به عنوان یک ابزار مهم در رشته خود استفاده می‌کنیم. اولاً، ما دانشجویان خود را **جداً** به استفاده از پرسش توصیه می‌کنیم. این پرسشها به آنها کمک می‌کند برخی از ایده‌های کلیدی موجود در منابع مورد مطالعه خود را بشناسند و درباره آنها به تفکر بپردازند. ثانیاً، ما از پرسشها به عنوان نقطه‌ای برای شروع بحث استفاده می‌کنیم؛ چه هنگامی که دانشجویان در قالب گروههای کوچک همکاری می‌کنند (چه در جلسات رو در رو و چه در جلسات برخط) و درباره

آنچه مطالعه کرده‌اند بحث می‌کنند و چه در هنگام تشکیل گروههای بزرگ (باز هم چه در جلسات رو در رو و چه در جلسات برخط) که در آن گروههای کوچک دستاوردهای خود را با کل کلاس به اشتراک یا به بحث می‌گذارند. ثابت شده است که این راهبرد آموزشی ابزار یادگیری بسیار مؤثری است و دانشجویان نیز با آن کاملاً آشنا هستند. کاملاً معتقدیم که معلمان، دانشجویان و سایر خوانندگان، این پرسشها را بسیار مفید خواهند یافت.

موضوعات جدید این ویرایش

ویرایش دوم این کتاب با ویرایش قبلی آن بسیار متفاوت است، به ویژه آنکه فصلهایی به آن افزوده شده است. بسیاری از این فصول به موضوعاتی که در ویرایش قبلی به آنها پرداخته یا کم پرداخته بودیم نگاهی عمیق دارد. این مباحث عبارتند از:

- سازنده‌گرایی چه تأثیری بر طراحی آموزشی داشته است
 - علوم یادگیری
 - اصول پایه آموزش
 - الگوهای طراحی کل‌گرا، مخصوصاً الگوی \mathcal{D}/\mathcal{ID}
 - مدیریت منابع کمیاب در پروژه‌های طراحی آموزشی
 - نظام‌های مدیریت دانش
 - یادگیری غیررسمی
 - مواد یادگیری با قابلیت استفاده مجدد
 - اصول طراحی چندرسانه‌ای‌های آموزشی
 - مباحثی درباره آینده طراحی آموزشی
- مباحث تعدادی از این فصول جدید با ویرایش قبلی تفاوتی ندارد، اما توسط مؤلفان جدیدی که دیدگاههای متفاوتی دارند نوشته شده است.

- فناوری عملکرد انسانی
 - طراحی آموزشی در محیط‌های نظامی
 - طراحی آموزشی در موقعیت‌های بین‌المللی
 - طراحی آموزشی در آموزش عالی
- تمام فصلهای مشترک ویرایش اول و دوم، به روز شده و در بیشتر موارد بسط یافته‌اند؛ برای مثال:

- در فصل اول به تعریف حوزه طراحی و فناوری آموزشی و همچنین تعریف جدید انجمن ارتباطات و فناوری آموزشی پرداخته شده است.
- فصل تاریخچه (فصل ۳) به توصیف نتایج زمینه‌یابی‌های اخیر درباره استفاده از رسانه‌ها در موقعیت‌های مختلف پرداخته است.

پیشگفتار مترجمان

تکنولوژی آموزشی رشته ای پویا است که به سرعت در حال پیشرفت است. منابع موجود در حوزه به سرعت افزایش یافته و تغییر می کنند. کتاب روندها و مباحث نوین در طراحی و فناوری آموزشی یکی از پر ارجاع ترین کتاب های رشته تکنولوژی آموزشی است که توسط بزرگان حوزه های مختلف این رشته تألیف شده است. کتاب حاوی مجموعه مقالاتی است که توسط دو ویراست دار در ۷ بخش به این شرح: (۱) تعریف حوزه، (۲) نظریه ها و الگوهای یادگیری و آموزش، (۳) ارزشیابی، اجرا و مدیریت پروژه ها و برنامه های آموزشی، (۴) فناوری عملکرد انسانی، (۵) موضوعات و گرایش ها در موقعیت های گوناگون، (۶) پیدا کردن کاری مرتبط با طراحی و فناوری آموزشی و موفقیت در آن، (۷) جهت گیری های جدید در طراحی و فناوری آموزشی سازماندهی شده است. از فصل های کتاب ۷ فصل شامل فصل های ۱۳، ۱۹، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶ به دلیل افزایش حجم کتاب و عدم تناسب با شرایط کشور حذف شده است اما ترجمه این فصل ها در وبلاگی به آدرس idt.blogfa.com در دسترس علاقه مندان است.

مترجمان کتاب در انتخاب تکنولوژی یا فناوری بر سر دوراهی بودند زیرا تکنولوژی در دل خود حاوی معانی است که برای تعریف حوزه حائز اهمیت است، اما از سوی دیگر پاس داشت زبان فارسی مد نظر بود و تصمیم بر این شد که عبارت فناوری آموزشی انتخاب گردد. در باره عبارت آموزش و پرورش که معادل Education نهاده شده است به گفته استاد عزیز دکتر شعاری نژاد آموزش، پرورش درست است نه آموزش و پرورش که احساس جدا بودن این دو بخش را القا می کند، کاری که در نظام آموزشی ما نیز در جریان است. تمایل بر این بوده که به جای آموزش و پرورش، عبارت آموزش، پرورش به کار گرفته شود.

در انتها کتاب را به پیشگاه امام زمان و تمام پویندگان راه آموزش، پرورش این سرزمین تقدیم می کنیم. و بر خود لازم می دانیم که از سرکار خانم دکتر رویا رحمانی، آقای دکتر حسن مرتضوی نصیران که زحمت تهیه اصل کتاب را کشیدند، خانم مونا مخبر دانشجوی دکتری تکنولوژی آموزشی که در فرایند ترجمه یاری گر ما بودند و از خانم منیر السادات حسینی که حروفچینی و صفحه آرایی را انجام داده اند و کلیه همکاران ایشان تشکر نماییم. امید داریم که این اثر کمکی هر چند اندک در پیشبرد نظام آموزشی ایران عزیز داشته باشد. انتقادات و پیشنهادات شما فرهیختگان را به دیده منت پذیرا هستیم.

علاقه مندان می توانند از طریق این آدرس رایانامه mra_vahdani@yahoo.com نظرات و پیشنهادات خود ارسال فرمایند.

من الله التوفیق

بهار ۱۳۹۲

مقدمه

رابرت ریزر: دانشگاه ایالتی فلوریدا
جان وی. دمپسی: دانشگاه جنوب آلاباما

بسیاری از ما که در این حوزه کار می‌کنیم برای یک بار هم که شده تلاش کرده‌ایم حرفه‌مان را برای والدین‌مان توضیح دهیم. معمولاً فرقی نمی‌کند که توضیح شما کوتاه باشد یا بلند؛ نتیجه نهایی یک چیز است. وقتی از پیش روی ما بر می‌خیزند زیر لب چیزی مثل این جمله را زمزمه می‌کنند: 'رشتهٔ خیلی خوبی است، عزیزم.'

والدین شما چگونه؟ آنها چقدر درباره حوزه‌ای که شما در حال مطالعه آن هستید، همان حوزه‌ای که این کتاب درباره آن است، مطلع هستند؟ آنها احتمالاً نمی‌توانند این حوزه را به خوبی توصیف کنند؛ شاید حتی نمی‌توانند نام آن را بیان کنند. این مشکل، تنها منحصر به آنها نیست. بسیاری از متخصصان این حوزه نیز در توصیف آن دچار مشکل هستند. در واقع، بسیاری از آنها دقیقاً نمی‌دانند این حوزه را چه بنامند - فناوری آموزشی، فناوری تربیتی^۴، طراحی آموزشی، توسعه آموزشی، سیستم‌های آموزشی و بالاخره طراحی و فناوری آموزشی^۵ (IDT)؛ نامی که ما ویراستاران کتاب از آن استفاده می‌کنیم. ماهیت واقعی این حوزه که فعالان، نامهای بسیار مختلفی بر آن نهاده‌اند، چیست؟ این همان پرسش بنیادینی است که مؤلفان این کتاب سعی دارند به آن پاسخ دهند.

این کتاب محصول تجارب هر یک از ما در تدریس، روندها و مباحث^۶ این رشته در دانشگاه‌های متفاوت است. سال‌ها بود که از منابع متنوع موجود که پیوسته در حال تغییرند، استفاده می‌کردیم. این منابع با وجود تفاوت‌های بسیار، از شباهت‌های بسیاری نیز برخوردارند. در هر حال کاملاً طبیعی بود که هر از چندگاهی درباره نوع این منابع و منابع بهتری که می‌توانست وجود داشته باشد، صحبت کنیم.

هنگامی که دبی استولنورک از مؤسسه مریل/پرینتینگ هال، ما را برای عملیاتی کردن طرحی که در ذهن داشتیم تشویق کرد، در ابتدا قصد داشتیم کتابی بر اساس مجلات مرتبط با این حوزه تدوین کنیم. اما با ادامه گفتگوها در انتها تصمیم بر آن شد تا از تعدادی از افراد فرهیخته و معروف

^۴ . Educational technology

^۵ . instructional design and technology (IDT)

در این حوزه، برای مشارکت در تهیه پیش‌نویس اولیه کتاب دعوت به عمل آوریم. نتیجه این کار ویرایش اول کتاب 'روندها و مباحث طراحی و فناوری آموزشی' بود.

ما به عنوان دو ویراستار این کتاب مجموعاً در حدود ۵۰ سال در تدریس درس 'روندها و مباحث' تجربه داریم. در هر بار تدریس، آن را به طور تجربی از برخی از جهات بازبینی و محتوای آن را به روز می‌کردیم و یا روشهای آموزشی خود را بهبود می‌بخشیدیم. در نتیجه دانشجویان هم از آنچه می‌آموختند و هم از روشهای یادگیری آن بسیار راضی بودند. در این ویرایش ما سعی کردیم محتوا و راهبردهای آموزشی را که سازنده روندها و مباحث این درس است، با هم در آمیزیم.

سازمان کتاب

این کتاب در هفت بخش سازماندهی شده است:

بخش ۱ 'تعریف حوزه' که بر موضوعات بنیادی این حوزه تأکید دارد. در این بخش واژه‌های کلیدی حوزه، تعریف و تاریخچه آن ارائه می‌شود.

بخش ۲ بر نظریه‌ها و الگوهای یادگیری و آموزش تمرکز دارد، با تأکید بر نظریه‌ها و الگوهایی که به عنوان پایه‌های اصلی حوزه ما عمل می‌کند. همچنین این بخش بسیاری از اصول کلیدی آموزش را که در میان نظریه‌های آموزشی مختلف مرسوم است معرفی کرده و پیشنهادات متنوعی برای آن دسته از متخصصان که درگیر طراحی آموزشی هستند، ارائه می‌کند.

بخش ۳ بر مراحل فرایند طراحی آموزشی متمرکز است. طراحی واقعی آموزش فقط یک بُعد از این فرایند است. این بخش بر گرایش‌های مرتبط با سایر قسمت‌های بسیار مهم از قبیل اجرا، استفاده از الگوهای ارزشیابی و رویکردهای جدید در اشاعه و نهادینه‌سازی نوآوریهای آموزشی تأکید دارد.

بخش ۴ بر فناوری عملکرد انسانی (HPT) و مجموعه گرایش‌های مرتبط با آن متمرکز است. در این بخش اندیشه‌های اصلی و فعالیت‌های مرتبط با فناوری عملکرد انسانی مورد بحث قرار می‌گیرد. این بخش به توصیف راه‌حل‌های غیرآموزشی برای مشکلات عملکردی، مانند نظام‌های الکترونیک حامی عملکرد و نظام‌های مدیریت دانش، خواهد پرداخت.

بخش ۵ آنچه را که متخصصان طراحی و فناوری آموزشی در موقعیت‌های مختلف انجام می‌دهند مورد بررسی قرار می‌دهد. این موقعیت‌ها از این قرارند: تجارت و صنعت، امور نظامی، مراقبت از سلامت، مدارس عمومی، آموزش عالی و حوزه بین‌الملل. دانشجویان با مطالعه این بخش متوجه تأثیر حوزه طراحی و فناوری آموزشی بر مهارت‌آموزی و دانش‌آموزی در موقعیت‌های مختلف

^۱ . Human performance technology

خواهند شد. مؤلفان فصول مختلف این بخش، برای افزایش این تأثیرات در آینده پیشنهاداتی ارائه کرده‌اند.

بخش ۶ بر نحوه پیدا کردن کاری مرتبط با طراحی و فناوری آموزشی و موفقیت در آن متمرکز است. در این بخش علاوه بر ارائه پیشنهادات عملی برای کسانی که جویای کار هستند، تعدادی سازمان تخصصی و انتشاراتی معرفی شده و مهارتهایی را نیز که این افراد برای رسیدن به جایگاه افراد متخصص در طراحی و فناوری آموزشی باید در خود پرورش دهند توصیف شده است.

بخش ۷ بر جهت‌گیری‌های جدید حوزه تمرکز دارد. به دلایل مختلف (مرتبط با انواع موقعیت‌هایی که تمایل داریم در آنها کار کنیم)، شاغلان حوزه طراحی و فناوری آموزشی بر 'لبه تیز' تغییرات فناورانه در مهارت‌آموزی و دانش‌آموزی قرار دارند. این نقش فناورانه در دهه گذشته سرعت نیز یافته است. از نیمه دوم دهه ۱۹۹۰ تا امروز، علاقه به اینترنت و آموزش شبکه‌ای رونق یافته است و در چندرسانه‌ای‌ها، ارتباطات دوربرد و سایر فناوریها، پیشرفت‌های بسیاری رخ داده است. در این بخش موضوعاتی از قبیل یادگیری توزیع شده^۷، مواد یادگیری با قابلیت استفاده مجدد^۸ و چندرسانه‌ای‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. در انتهای این بخش درباره آینده طراحی آموزشی بحث می‌شود.

چند محدوده حیاتی در حوزه ما وجود دارد که به نظر می‌رسد به آنها توجه نشده است. اصلی‌ترین آنها تحقیقات آموزشی و یادگیری است. به همین دلیل، به طور خاص مؤلفان را تشویق کردیم تا بر اندیشه‌های اصلی و عملی موضوع مورد بحث، به جای تشریح 'نحوه انجام آن' تأکید کنند. با انجام این کار، قصد نداریم بگوییم که تحقیق و توسعه مهارت‌ها اهمیت کمی دارد، بلکه احساس می‌کنیم این حوزه‌ها فراتر از چشم‌انداز این کتاب است.

بسیاری از مؤلفان و رهبران بزرگ حوزه طراحی و فناوری آموزشی در تدوین این کتاب سهیم بوده‌اند و به این امید به ما پیوسته‌اند که شما با اتمام مطالعه این کتاب، تصویری روشن از ماهیت حوزه طراحی و فناوری آموزشی و روندها و مباحث مؤثر بر آن به دست آورید. اگر در این راه موفق بوده باشیم، آنگاه می‌توانید حوزه‌مان را برای والدینتان یا هر کس که مشتاق شنیدن باشد، به طور شفاف توصیف کنید.

^۷. Distributed learning

^۸. Reusable Learning object

